

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVI ČAS

Uredništvo in upravnistvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnistva št. 322

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Uvodni članek.

Kr. policijsko ravnanje v Ljubljani.

Ljubljana, dne 17/XI. 1921.

Št.

Zaplemba:

NOVI ČAS

Odredba.

Kr. policijska direkcija je sporazumno
z kr. državnim pravdnistvom v Ljubljani
vnelo zaplembo št. 260 periodične tisko-
vine novi čas.

z dne 17. novembra 1921

Povod te zaplembe je članek:

1. Naša velika naloga
2. Da se ta zvišeni cilj doseže
3.

začenši z besedami:

1. Vso oblast ima pri nas — na razvalinah
starega.
2.
3.

in končavi z besedami:

1. samo za svoje župe.
2.
3.

Zaplenjeni članek . . . ustanavlja . . .

po naziranju kr. drž. pravdnistvu prestopok
zak. člena 13. in 138 Ustave Kraljevine
S. H. S.

Policijsko ravnanje v Ljubljani.

Današnji uvodni članek nam je, kakor
razvidijo naši bralci, v celoti preskrbelo
kr. policijsko ravnanje v Ljubljani. No-
vemu g. sotrudniku priskrba zahvala in upa-
mo, da nam še kdaj pošlje kak podoben pri-
spevek.

Agitirate za »Novi čas«
od moža do moža!

Na noge za našo idejo!

Veliko nalogo vrši krščansko časo-
pisje, ki se zavzema za pravice delovnega
ljudstva.Pomislite samo, kaj bi se v državi
godilo, ako bi ne stalo na straži nepodkup-
ljeno in neodvisno krščansko časopisje!Čisto odveč bi bilo naštevati krivice,
ki se gode delovnemu ljudstvu. Drugače
tudi ne more biti tam, kjer imajo vladno
v rokah samo kapitalisti in njihovi zastop-
niki. Vseled tega propada blagostanje ljud-
stva, naraščajo pa profiti maloštevilnih po-
sameznikov.Bilo bi pa stokrat hujše, če ne bi bilo
krščanskega ljudskega časopisa. Kaj bi go-
spoda, ki ima v rokah vajeti, počela, da ni
nad njo vsaj kontrole, ki jo vrši krščansko
ljudsko javno mnenje! Koliko krivic, na-
silja in spekulacij na škodo ljudstva bi
ostalo prikritih, da jih ne bi razkrinkalo
časopisje, ki zastopa naše pošteno delovno
ljudstvo!Naš list, ki visoko drži zastavo kršćan-
skega socializma, kakor nam ga je sporočil
Janez Evangelist Krek, zastopa idejo zedi-
njenja vseh Jugoslovancev, Srbov, Bolga-
rov, Hrvatov in Slovencev v eno veliko
državo.Naš list je vedno zahteval, da bodi ta
država ljudska država, ki naj prednjači
vsem drugim državam po vzorni socialni
postavodaji, tako da bo na meji med zapa-
dom in vzhodom Jugoslavija razširjevalec
kulture in demokracije, ne pa reakcije in
despotizma.Naš list odločno zastopa misel splošne
azorožitve, mednarodnega razsodišča in
vratovnega miru, da bi naša država mogla
nemoteno razvijati svoje sile ne v škodo
drugim, marveč v prosep mirnega, kul-
turnega dela v korist vseh narodov sveta.Zato se je naš list boril in se bo še
bolj odločno boril tudi nadalje proti hu-
skanju enega naroda na drugega, se bo za-vzemal za pravice narodnih manjšin, bo z
vso močjo pobijal v narodne fraze odeli
imperializem.To so veliki cilji, ki jih bo mo-
goče doseči se tedaj, če bo organizirano
ljudstvo prišlo v državi do tiste oblasti, ki
mu gre. — Le tako se bo dal doseči
popolnoma nov družabni red na podlagi
krščanske socialne morale.Da krščansko časopisje ne oznanja teh
velikih idej, da jih ne stavlja zasužnjenemu
ljudstvu vsak dan pred oči, da ne razkri-
kuje sebičnih namenov liberalnega buržuj-
skega kapitalizma, kaj bi iz ubogega ljud-
stva bilo?Krščansko, socialno časopisje je tvoj
najmogočnejši branik, delovno ljudstvo!

Križa v vladnih strankah na vrhu.

Radikalci zahtevajo Pribičevićevo glavo. — Boj za
polico med radikalci in demokrati.Belgrad, 18. nov. (Izv.) Križa se je te-
kom včerajšnjega dne zelo poostila. Poje-
vitost ene in druge stranke se ni polegla.
Boj za ministrstvo policije se bje z veliko
srditostjo. Pri vsem tem pa morajo sloven-
ski samostojenci in bosanski begi lepo gle-
dati od strani in s strahom pričakujejo, če
bo tudi za njih odpadla kaka drobtinica.
Uloga teh dveh strank, ki sta svoja načela
prodali za judežve groše, je nad vse kla-
verna in če bi ne šlo za splošne interese, bi
jih moral vsakdo pomilovati. Tako pa žanje-
jo od vseh strani samo prezir in obsodbo.Belgrad, 18. nov. (Izv.) Ugleden član
radikalnega kluba je izjavil, da bodo radi-
kalni poslanci iz Vojvodine in Bosne izsto-
pili iz radikalnega kluba, če ostane Pribi-
čević še nadalje miniter policije. Vojvodin-Zato zdaj pred novim letom razvijte veliko
agitacijo za »Novi čas« od človeka do člo-
veka! To je vas list, delavci — umski in
ročni — ki ga vaši žulji vzdržujejo, to je
tolmač vaših želja in misli, zagovornik va-
šega stremjenja po lepši eksistenci,
zdravju, poštenem zaslužku, zasiguranju za
starost, odločilnem vplivu v državi! Gre za
človeško družbo sploh, da bi se uredila po
načelih pravičnosti in bratske ljubezni.
»Novi čas« naj pride v vsako družino na-
šega delavnega ljudstva; na noge, naše or-
ganizacije, vsak posameznik, da se razširi
naš krščansko-socialni delavski list, da
ideja krščanskega socializma preseže vso
našo domovino!ski poslanci zahtevajo, da Pribičevićeva
oseba pri rekonstrukciji kabineta sploh ne
pride v poštev, ker dela on v Vojvodini s
svojo politiko za uničenje radikal. stranke.Belgrad, 18. nov. (Izv.) Sinoči se je vr-
šila seja demokratskega kluba. Razprav-
ljali so o političnem položaju z ozirom na
zahtevo radikalcev, da se jim mora mini-
strstvo policije brezpogojno prepustiti. Po
referatu predsednika kluba Ljube Davidovi-
ća o sestanku s Pašićem, so sklenili, da se
ministrstvo policije na noben način ne pre-
pusti radikalcem. Edina možnost bi bila za
njih zamenjava min. policije za predsedni-
štvo vlade. Ker pa je gotovo, da se Pašić ne
bo odrekel na ljubo demokratov, se mora
situacija smatrati kot kritična.Svoboda delavskega združevanja v Ameriki
ogrožena.Ameriški kapital od vseh strani sku-
ša podkopati delavske postojanke. Vrgel
je v svet geslo o »odprti delavnici«,
a sedaj je potom sodnika Andersena v
Indianopolisu izvršil neposreden napad
na svobodo delavskega združevanja.Ameriška rudarska zveza se je v
zadnjem času prizadevala, da organizira
delavstvo v premogovnikih West Virgi-
nije. Proti temu prizadevanju je izdal
sodnik Andersen ustavno povelje, s ka-
terim prepoveduje organizacijo delavstva,
češ da se z njo ovira meddržavna trgo-
vina. Ker se Rudarska zveza temu po-
velu ni uklonila in nadaljevala organiza-
cijo delavstva, je sodnik Andersen pro-
glasil novo ustavno povelje in zagrozil
z najstrožjimi odredbami. Jasno je, da
gre za resen poizkus, da se delavstvo
oropa združevalne pravice.Ameriško delavstvo na ta nastop ni
ostalo dolžno odgovora. Vse konvencije
Ameriške delavske federacije so sprejele
in odobrile načelo, da mora delavstvoteka ustavna povelja prezirati pa naj
velja, kar hoče. Na zborovanju Ameriške
federacije dela je predsednik Gompers
označil Andersenova ustavna povelja
proti organizaciji delavstva kot nezako-
nita in državi nevarna. Gorje, ako se
vzame stroju zadnja varnostna piščalka!
Nemogoče je samo pomisliti, da bi si
dalo delavstvo 1921. leta vzeti pravico
in svobodo do boja za izboljšanje življen-
skih pogojev, za osvoboditev iz suženj-
skih verig kapitala. En avtokratičen so-
dnik ne more ubiti teženj človeštva po
svobodi in pravici.Tako Gompers, a za njim stoji v tem
slučaju brez dvoma vse ameriško delav-
stvo. Izjemo delajo le komunisti, ki so
jim Andersenova ustavna povelja le voda
na mlin. Delavstvo se bo organiziralo
tudi v bodoče; če mu tega ne bodo do-
volili zakonitim potom, se bo organizi-
rilo tajno in potem za njegove zatiralce
tem slabše!Berlin 117, Pariz 22.25—22.50, London
12.20, Zürich 50, dolarji 292—295. (Vse tu-
je valute danes rastejo, kljub temu, da se je
včeraj naša krona v Švici dvignila na 2.)

»Novi čas« v vsako hišo!

Kdor gleda sam sebe, je polovičar!
Zakaj ni dovolj, da sam veš, kaj je prav
in kaj napak. Ud človeške družbe si. Iz
tega izhaja tvoja dolžnost, da pomagaš s
stranpoti vsem tistim sestrin in bratom, ki
so hote ali nehote zašli. In takih je danes
ogromno število. Tovarš, pojdi na delo,
postani apostol krščanskega socializma in
delaj, delaj za krščansko socialno časo-
pisje!Vsak naročnik naj pri-
dobi vsaj 2 nova!

F. Z.

Naša neodoljiva
dolžnost.V orjaškem boju, ki se bje med res-
nico in lažjo, med socialnim mišljenjem in
krvsesom-kapitalizmom, med npravnostjo
in propalostjo, med krščanstvom in svobo-
domiselstvom, je odločilna fronta tudi tisk.
Za to fronto žrtvujejo razna kulturna in
socialna, oz. nekulturna in nesocialna na-
ziranja najboljšje moči pa tudi največ finan-
čnih sredstev. Zavedajo se, da so trenutni
in stalni uspehi bistveno od tega odvisni,
kako je zasedena ta fronta. V tem oziru je
zlasti nekulturni in nesocialni kapitalizem
mojster. Dobro ve, da s številom svojih pri-
stašev in prijateljev ostane napram social-
no mislečim množicam v naravnost smešni
množico, pa ne samo vladati, temveč iz-
mzgati jo do zadnje kaplje krvi, izrabljati
njene moči in sile v svojo korist, hoče vihteti
ne bič, temveč škorpionje nad njo. Ho-
če tako in v resnici dela tako. Kako je to
mogoče?Bistveno vlogo pri tem po zdravi člo-
veški pameti skoro nemogočem pojavu
igra tisk. Kapitalizem si osvaja časopis za
časopisom, milijonske žrtve so v tem oziru
najboljše naložene, potom tiska hipnotizi-
ra ljudske množice in s hipnotiziranim člo-
vekom počneš, kar hočeš. Ukaži mu, da
skoči zate v vrelo vodo, pa bo storil. Hip-
notična sredstva, ki se jih pri tem poslužuje,
je, so različna in preračunjena na razpo-
loženje v ljudskih množicah. V listkih je
treba rafinirano slikati junaštvo zakono-
lomstva, v člankih je treba povdarjati, da
je klerikalizem edini sovražnik, semtertja
je treba vse to zabeliti s kakšnimi samo-
stanskimi storijami iz Italije ali magari iz
dežele Liliputancev, vmes pa je treba krep-
ko povdarjati »ljudsko« in »socialno« de-
lovanje tistih strank, ki so nositeljice ka-
pitalističnega izsiljevanja. S finančnimi in
gospodarskimi članki, noticami, poročili je
treba pripravljati borzne manevre, gospo-
darske spekulacije, seveda tako, da bo ka-
pitalistom prav. Obenem je treba s temi
članki vplivati na množice, ki se pečajo z iz-
dajanjem raznih naredb in odredb. Namern
vseh člankov mora vedno biti »gospodarska
okrepitev« države in »pomoč delav-
nim slojem«.Rajni gospod Arhimed je svojčas re-
kel: daj mi točko, kamor se oprem, in pre-
maknem ti celi svet. Kapitalisti so našli to
točko — tisk in sedaj kopica ljudi premika
vesoljni svet. Tudi v naši državi kapitalis-
tično-svobodomiselnost časopisje prevladuje,
dasi bi v resnici našel le majhen procent
ljudi, ki so pravi kapitalisti in svobodomi-
selci. Prevladuje zato, ker zna z zgoraj na-
štetimi hipnotičnimi sredstvi ljudstvo oma-
mljati in tako odvracati njegovo pozornost
od tistega, v čemer je poglobljen vir vsega
zla. Našemu kapitalističnemu in banko-
kratskemu tisku celo nič hudo ne dene, če
ljudstvo včasih vendarle z grozečo gesto
pokaže na kapitalizem, saj celo sam zag-
rabi kamen in ga afektirano vrže vanj. Po-
glavito je, da ljudstvo drži in voli tiste,
ki so nosilci in pomagači kapitalizma ter
preganja kot sovražnike države in celega
človeškega rodu tiste, ki bi znali biti na
odločilnih mestih bankokratstvu, kapitaliz-
mu nevarni. To je izborni manever, ki se
kapitalističnemu tisku navadno dobro po-
sreči.Zato je naša naloga, da obrnemo na
tisk vso svojo pozornost. Kapitalisti so na-
šli točko, raz katero premikajo svet, naša
naloga je, da se v boju proti kapitalizmu
in svobodomiselnosti — saj to gre v praksi
skoro vedno skupaj — opremo na isto toč-
ko. Treba je svet dvigniti iz blata, kamor
ga je pahnil kapitalizem zvezan s svobo-
domiselstvom, ter ga spraviti nazaj v pravi
tir krščanskega in socialnega mišljenja.
Organizacije — cerkvene, politične, stro-
kovne, gospodarske in kulturne — vse so
potrebne in koristne, toda vse bodo z lah-
koto postale plen kapitalizma in svobodo-
miselnosti, če jih ne bomo zavarovali z is-
tim orožjem, s katerim jih hočejo kapita-
listi in svobodomiselnosti ubiti. Organizacije
so naše trdnjave. Res. Toda kakšne trd-
njave so to, če jim manjka težke artilerije,
dočim kapitalizem strelja nanje iz najtež-
jega kalibra! Pravijo, organizacija je moč
in vsakdo se mora organizirati. Dobro. A

to velja le, če se naloži vsakomur, ki hoče potom organizacije braniti svoje stanovske koristi, svoje politične pravice ter svoje kulturno prepiranje, ravno tako velika dolžnost, da dela za svoje časopise, narocita in podpira. Škoda pa je vsakega poštvalnega dela v organizaciji, če moramo trpeti, da sovražnik nemoteno strelja na nas iz najtežjih kalibrov, dočim mi ne bi imeli ne topov ne municije, da bi se branili ter tako ohranili svojo organizacijo ne samo obstoj, temveč tudi ugled in kar je glavno — uspehov.

Zato na delo za krščansko časopisje! Dolžnost ter ljubezen do sebe in do svojih nas kliče!

Krščansko delavno ljudstvo, na delo za »Novi čas«!

Klic odpuščenih železnih čarjev.

KOLIKO ČASA BODETE SE MUČILI ODPUŠČENE ŽELEZNICARJE?

Pred nekoliko dnevi smo čitali v listih, da bo že vendar enkrat rešeno vprašanje odpuščenih železnicarjev. Mora se reči, da tako krute kazni še ni izlepa kdo naložil nedolžnim žrtvam, kakor so morali to prenašati povsem pošteno in neomadeževani železnicarji.

Opominjamo in prosimo vse činitele, ki se zanimajo nekoliko za poštenje v Jugoslaviji, da napno vse moči, da prej kot mogoče spravijo odpuščene železnicarje z vsemi pravicami na njih prejšnja mesta.

Gospode vprašamo, kako si predstavljajo življenje brez zaslužka in vsake podpore? Vsi so nagi in bosi, otroci brez vseh sredstev za šolo, zima je tukaj, a gospodom se še nikamor ne mudi z rešitvijo. Odkrito povelje vsej javnosti, da ako ne bo stvar v kratkem rešena, prepustimo vso bodo in odgovornost z otroci vred merodajnim gospodom, ki stvar zavlačujejo.

Dolžnost naših gospodov krmarjev bode v prvi vrsti, da skrbje za naše pristave državljanke, ki so zato tuke, da Jugoslaviji koristijo, za kar so vedno pripravljeni. A na tak način pa ne more iti dalje, da se podpirajo v prvi vrsti škodljivci in lenuhitci v naši državi, našim najboljšim, izkušnim odpuščenim železnicarjem pa se daje okusati bič.

Zaostno za vso javnost je to, da si gotovi gospode ne znajo razlikovati poštenosti od nepoštenosti. Ves čas odpusta železnicarjev, kakor tudi prej, ni ene oblasti, kolikor jih obstoja v Jugoslaviji, da bi se izkazal je najmanjši zločin ali pregrešek, ki bi opravičeval tako kruto kazni; dosej so vsi še čisti in neomadeževani, zakaj se jim torej ne vrnejo njihova mesta in v mnogih letih dela pridobljene pravice? — Gospodje merodajni činitelji, popravite krivico, dokler je še čas!

Meznarič Ivo, vojni invalid.

Vojni invalidi in ministvo za socialno politiko.

Nekaj dni že poročajo časopisi, da nameravajo v Beogradu odpraviti ministvo za socialno politiko ter razdeliti njega posle med druga ministva. Ta stvar precej zanima nas invalide, v dveh in sirote ne le Slovenije nego cele države, ki je ne smemo prezreti. Mož, ki je staval ta famozni predlog, pač nima interesa na ustanovah, ki so v področju ministva za socialno politiko, niti ni kdaj poznal bede tisočev in tisočev, ki imajo pravico do teh ustanov. Vojnim invalidom, vojnim vdovam in sirotam pač tudi ne more biti vseeno, ali obstoja to ministvo ali ne. Vemo tudi, da čim se to ministvo razcepi in dodeli posamezni oddelki drugim ministrom, izgube posamezni oddelki avtoriteto, nadrejeno ministvo bo smatralo socialno skrb za breme, ki je v nasprotju z interesi dolžnega ministva. Predlog za odpravo ministva za socialno politiko ni atentat na ministra, ampak na zaščito invalidov, vdov, sirot in delavsko varstvo. Zaradi tega je potrebno, da se upro takemu predlogu vsi krogi naše javnosti. Ne maramo izrabljati dogodka politično, ker gre za stvar. Vendar pa moramo v razumevanje pojasniti naše stališče napram ministvu.

Kdo je minister, nas pri tem vprašanju ne briga in tudi ni naš namen, da bi zagovarjali sedanjege ministra za socialno politiko. Prepričani smo, da bodo politični boji vedno ovirali socialno delo, ki v teh razmerah niti ne more ustrezati potrebam, ker je odvisno tudi od drugih resortov.

Imamo dokaze. Sedanji minister zahteva kredit za ustanove, zavode in druge podpore potrebnim žrtvam. Na zahtevo dobi kratek odgovor: Nema novaca. In na cedilu sta načrt in minister. Najvažnejši argument je, da to ministvo žre milijone. Kričaji pa ne pomislijo, da se v enem ali dveh letih ne more obrestovati glavnica, ki je naložena za sirote in izobrazbo invalidov. Gospoda ne pomislite, da je ta investicija problematična, ki nosi obresti v splošnem. Milijoni, ki smo jih sprejeli, ali so jih sprejele morebiti posamezne osebe, so bile le kaplja v morje. Nezaodstojno so bile te investicije. Da ne bomo hodili po ovinkih, povejmo naravnost: Država, tvoja dolžnost je, da podpira moralno in gnetno vse one, ki niso po svoji krivdi padli v milost in nemilost tvoje! Tvoja dolžnost je, da jim

omogoči eksistenco, če si je brez pomoči ne morejo sami!

Te resnice ne more nihče zanikati! Na enkrat je uprava tega ministva predraga. Predlagatelj je staval predlog na zahtevo radikalcev. Preobširno bi bilo govoriti sedaj o delovanju ministva za socialno politiko: kar je storilo to ministvo, pa je bilo tudi v naš prid.

Atentat, ki ga je napravil G. Trifković, ni bil namenjen samo ministru ali ministru, marveč v prvi vrsti nam invalidom, sirotam, vdovam, dobrovoljcem, potem delavcem, obrtnikom, raznim uradom in poluračnim institucijam. Napad je zahvala za vse one žrtve, plačilo za zaslug, ki jih je imelo ljudstvo za svojo domovino. Sedaj si oglejmo ministva, ki drži vjeti dve portfelje, kakor zahteva idealni predlog radikalcev: Delokrog ima velik, toda brigati se za socialno politiko ne more; čisto prihaja tudi v nasprotje z delokrogom svojega ministva. S tem nastanejo težkote.

Najvna pa je trditev, da bodo druga ministva lažje nabavila več sredstev v socialne namene, kakor posamezni ločeni oddelki po raznih ministvih, ki jih nihče ne upošteva. Z odpravo ministva za socialno politiko bi osnovali nekaj novih šefovskih stolčkov, kamor bi potaknili nekaj naletnikov, inšpektorjev, komisij itd., ki ne bi imeli nikakršnih pojmov o socialnem delu. Nam invalidom to ne more biti vseeno, ker bi bilo s tako izpremembo ovrženo še to, kar smo si pridobili. Strel je nameril državoljce proti invalidom in sirotam, ta strel, ta živžig projektila mi dobro čujemo, zato protestiramo najodločneje proti napadu. Pomoči pa potrebujemo mi in naših padlih tovarišev sirote. Če prejimo deni bede in da se usposobimo za produktivno delo. Gospoda, to vprašanje ni malenkost. Država naj se pobriga za dobrobit vseh državljanov! To je njena naloga. Socialna zakonodaja, pospeševanje narodnega zdravja, zaščita gospodarsko slabšega, vprašanje invalidov, vdov in sirot, odprava družabnega zla, zaščita deca, ureditev delavnih razmer, delavsko varstvo, vse to spada v delokrog ministva za socialno politiko in kdor hoče vzeti garancije za tako delo, zagovarja urdo in tekcljo.

Dolžnost strank, dolžnost poslancev je, da se upro atentatu, če hočejo ohraniti zaupa in volivcev. Zlasti pa imajo interes invalidi, dobrovoljci in delavske organizacije, da z vso vehemenso protestirajo proti odpravi ministva za socialno politiko.

Ne dotikajte se ustanov, ki se tičejo velike važne državljanov, ki imajo v državi specialno interese kot vojni invalidi, dobrovoljci in razne delovne sloje!

Famo živeti hočemo in koristiti v ugodnih socialnih razmerah!

To pa je naša pravica!

Karel in Zita na potu.

Gibraltar, 16. nov. Angleška križarka »Cardiff« z razkraljem in kraljico Zito e včeraj dospela semkaj in je po prejemu zaloga takoj odplula proti Madejri.

Pariz, 16. nov. Poslaniška konferenca je določila vsoto vzdrževanja za Karla Habsburga in njegovo obitelj kakor tudi pogoje, pa katerih bodo nasledstvene države plačevale te stroške.

Pariz, 17. nov. (Izv.) Konferenca veleposlanikov se je bavila z vprašanjem, kdo naj plačuje stroške za vzdrževanje razcesar a Karla in njegove družine ter spremstva. Kakor se glasijo najnovejše vesti, je veleposlaniška konferenca sklenila, da morajo te stroške, ki seveda niso ravno malenkostni, plačevati vse nasledstvene države.

RAZMERE NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 16. nov. Mažarski koresponderčni urad javlja: Zunanji odsek narodne skupščine je imel danes popoldne sejo, na kateri je ministriški predsednik grof Bethlen naprosil odsek, naj se do imenovanja odgovorne vlade odloči. Izjavil je, da se nikakor neče odtegniti zakoniti odgovornosti, vendar pa se vlada v stanju demisijske ne more spuščati v politične delate niti v plenumu, niti v odsekih. Glede vprašanja pravnega reda mora poudariti, da hočejo gotovi politični činitelji tolažiti javne razmere v deželi trko, kakor da bi bil prenehal pravni red in kakor da bi vladala popolna anarhija. Temu mora kar najodločneje ugovarjati in izrečno naglasiti, da vlada tudi v stanju demisijske prevzema odgovornost za vzdrževanje pravnega reda. — Nato je ministriški predsednik odšel. Odsek je vzel izjavo ministrskega predsednika na znanje. Napoved je odsek na delo poslanca Rassaya sklenil soglasno, da naj se o današnji seji zunanjega odseka poda poročilo narodni skupščini. Ob enem se naprosi narodna skupščina, naj pozove vlado, da predloži odseku vse diplomatske note, dokumente itd., ki so bili izmenjani izza 21. oktobra.

RAZOROŽITVENA KONFERenca.

New York, 15. nov. Po poročilu iz Washingtona so izjavili člani japonskega odposlanstva: Japonska meni, da njen delež pri tonaži vojnih ladij po ameriškem predlogu ni dovolj velik. Izrazili so nado, da bo odsek izvedencev umel njih zadevo.

Agitirajte za »Novi čas« od moža do moža!

PREDBORZA.

Zürich, 17. nov. (Izv.) Budimpešta 0 55, Berlin 527, Italija 22.10, London 21.10, Newyork 527, Pariz 38.80, Praga 5.30, Dunaj 0.18, Bukarešta 3.30, Zagreb 2, Varšava 0.17, nekolkovane n. a. krone 0.12.

Zagreb, 17. nov. (Izv.) Budimpešta 30.50, Berlin 113, Italija 12—12.20, London 1100, dolarji 280, Pariz 21, Praga 304—308, Dunaj 5—5.15.

Delovno ljudstvo je bilo najbolj tepeno v požaru svetovne vojne. Ko je izbruhnila socialno-politična revolucija, toli prerokovana in zaželjena od materialističnega socializma, delovnemu ljudstvu ni prinesla svobode in rešitve: Danes so produktivni sloji brezpravnejši sužnji velike kapitala kot so bili kdaj. Zakaj? Kapitalizem in marksistični socializem sta zavrgla vero v Boga in njegovo postavo. Otroci pa, ki pljunejo v obraz svojega lastnega očeta, se bodo stopili in poklali tudi med sabo. To se godi danes vsepovsodi. Ne samo, da so se zgrizli produktivni stanovski drug v drugega v neizmerno veselje in korist obžalvalcem zlatga teleta, marveč razjedajo i posamezne delovne stanove najhujši notranji prepri. To traja in bo trajalo vse do tedaj, dokler se ne bo človeštvo vrnilo k svojemu Bogu in ga priznalo. Za to se bori krščansko socialno delavsko gibanje po svojih organizacijah in po svojem časopisu. Tovariši, borimo se skupno za to rešilno idejo! Širimo svoje glasilo!

Politični dogodki.

+ Čudodelna palica. Zgodbe in pravljice nam pripovedujejo o čudodelnih palicah, ki imajo moč, da odpro vsaka vrata, izpreminjajo poljubno stvari in bitja, izbijajo iz trdih skal vodo. Marsikdo si je v otroških letih želel take palice, da bi hodil po svetu in delal čuda, a kasneje se je moral prepričati, kako prazne so bile te njegove želje. In vendar deansko obstoja taka čudodelna palica še danes in posluži se je lahko vsak, ne sicer le toliko v svoj lastni osebnosti prid, kot v prid socialne skupine, v kateri živi, v prid splošnosti v obče. To je tisk, posebno dnevno časopisje. Le pomislimo, kako še vse drugače bi ravnali tisti, ki imajo moč v rokah, a to so kapitalisti in državni oblastniki, s slabjšimi, ako le-ti v svojo obrambo ne bi imeli moči javne besede — tiska! Poleg volivne pravice in združevalne svobode je za gospodarsko podjarmljene sloje tisk najmočnejše orožje v boju za svobodo. Pri čemer pa ne smemo pozabiti, da bi bile tudi vse druge politične svoboščine kakor ohromele, ako ne bi bilo za njimi tiska. Tisk je tista čudodelna palica, ki odpira delavstvu vrata v politično življenje, s katero kroti kapitaliste in oblastnike, s katero da e žejnim piti iz studenca svojih idej, s katero daje polet vsemu svojemu gibanju v dosego pravičnosti in ljubezni na zemlji. Vsak, kdor se na list naroči, zanj agitira, vanj dopisuje, postane modern čarodejec, ki dela čuda za blagor ožje in širše splošnosti in s tem tudi zase. Tisti pa, ki se te čudodelne palice neče posluževati, je čudak, ki se sam izključuje iz skupnosti.

+ Tako ne bo in ne sme biti! Tako vzklika in se razburja nad vladnim načrtom o razdelitvi države radikalna »Srbija« in piše: »Od kar so belgrajski listi priobčili načrt o administrativni razdelitvi države, glasom katerega se Srem razcepi na pet delov, telefon našega uredništva neprestano zvonil. Iz vseh krajev in od vseh strani Srema nas vprašujejo, če je to mogoče in kdo je ta načrt izdelal. Ljudstvo enostavno ne more verjeti, da se je našel Sribin, ki je predložil tako delitev Srema. Naše organizacije zahtevajo, da se nujno skliče okrožni odbor, na katerega morajo priti vsi sremski poslanci in tudi sam g. Pašić. V Lačarku je že sprejet sklep in nujno poslan okrožnemu odboru in parlamentarnemu klubu. Med ljudstvom je radi te razdelitve Srema zavladalo veliko vznemirjenje. Pomislite samo: staropazovski okraj in Sremski Karlovci naj pripadejo pod Veliki Bečkerek! Ne, taka razdelitev se ne sme izvršiti. To bi bilo strašno! — Zanimivo je, da je ravno ta »Srbija« še nedavno najbolj kričala za centralizem in pobešala ter streljala vse, ki so se upali nastopiti za avtonomije pokrajin. Sedaj, ko uvideva nesmisel centralizma glede Srema, pa protestira. Počasi in gotovo bodo spregledali vsi.

+ Za notranji prepoved nemštva. Nemški pisatelj Gerhart Hauptmann se je te dni mudil na Dunaju, kjer so uprizorili njegovo dramo »In Pipa pleše«. Ob tej priliki je imel Hauptmann na vseučilišču predavanje o notranji obnovi nemštva. Do te obnove, je rekel Hauptmann, vodi pot le preko očiščenja v narodnem in človečanskem mišljenju in čustvovanju. Simbol nemštva mora biti krožnik z domačo zemljo, ki je stal v Goethejevi delavnici in

smrtni sobi. Iz materine zemlje si bil vzeti in vanjo se povrneš — to besedo naj razume in si zapiše v srce vsak Nемец. Kdor tega ne razume in ne spoštuje, ni nemški, pa naj nemštvo še toliko jemlje v usta. On nemško ime le zlorablja. Ob sklepu svojega govora je Hauptmann posebej pozval nemško dijaštvo, naj se iz materielnosti povrne k duhu, ki je jedro nemškega značaja.

Krščansko delavstvo!

Frane Levstik pravi: »Studiraj človeka; kajti tega je Bog ustvaril, a delavci in gospoda šele človek sam.« Da, človeštvo, prepojeno z Ljubeznijo, nas bo pripeljalo iz pregnanstva v obljubljeno deželo. Zato krščanski delavec ne sovraži svojega brata — človeka, marveč ga ljubi kakor samega sebe zavoljo neskončne Ljubezni. Nesite ta glas med vse produktivno delavstvo, pridobite ga krščanstvu, rešite ga iz brezdanjega prepada, krivice ideje pa pobijajte dosledno, vsakokrat in vsepovsodi, kakor dela to vaš list »Novi Čas«, ki mora postati najrazširjenjše glasilo slovenskega proletariata.

Delavstvo! Naroči, čitaj, širi, deluj si »Novi Čas«, propagatorja edino prave ideje preporeda in vstajanja.

Dnevni dogodki.

— Usoda naših izselencev je težka, posebno, ker pri nas ni nikogar, ki bi se zanje brigal. V angleškem listu »Daily Mail« beremo sledeči slučaj iz življenja jugoslovanskih izselencev: Te dni je dospela v Pariz uboga, boječa žena iz Jugoslavije, držeč v naročju dojenčka, ob nji pa je stopical mali deček. Pripovedovala je, da je odpotovala iz domovine skupno z možem v namenu, se izseliti v Ameriko. Med potovanjem pa je mož obolei ter šel v Havru v bolnišnico, ona pa je sama z otroci nadaljevala pot v New-York. Tam so jo poslali v tritedensko karanteno, in ker po preteku tega časa moža še ni bilo za njo, so jo ameriške oblasti poslale nazaj v Havre. Iz Havra je šla v Pariz, kjer naj bi se sešla z možem, toda sta se zgrešila. Sedaj poizvedujejo za možem pariške oblasti. Tudi pouk in svarilo našim izselencem in našim oblastem. Škoda, da časopis ne navaja imena in kraja dotične družine.

— Tržiške novice. V ponedeljek je predaval v društvu g. učitelj Vider o predmetu: Kaj smo in kaj hočemo. V uvodu se je spomnil štiriletnice smrti dr. Kreka in njegovega dela, za tem je poudarjal cilje, za katerimi mora iti naše društvo, ki je slovensko, katoliško in izobraževalno. — Za njim je gospod kaplan Milavec podal politični pregled minulih tednov. — Prihodnji ponedeljek 21. t. m. govori ob 8. uri zvečer v Domu strokovni učitelj meščanske šole g. Rudolf Pečjak o predmetu: Slovenska in jugoslovanska narodna noša. Vabimo v najobilnejši udeležbi. — Umrl je pretekli teden pri Sv. Ani Janez Šmitek, tesar in član Jugoslovanske strokovne zveze. Organizacija se je udeležila pogreba z društvenim vencem. — Poročeni bodo te dni somišljeniki in člani naših društev: Jože Zupec, delovodja v strojarski zadrugi s Františko Globočnik; Jože Videtič, kleparski mojster s Terezijo Klemenc. Obilo sreče!

— Tržiško občinsko sodišče za pobjanje draginje je imelo v ponedeljek sejo v občini. Sklenilo se je, da se mora vsled padanja cen živine meso odslej prodajati po 24 K kilogram. Proti mesarjem, ki se ne bodo držali teh cen se bo kazensko postopalo. Zanimivo je in treba približati se teh sej zastopnik socialistične stranke sodrug L. ne udeležuje, dasi bi bila socialistična stranka, ki baje zastopa delavstvo v prvi vrsti poklicana boriti se proti nezgodni draginji. Govoriti na vsa usta pred volitvami in delati pa volitvah za ljudstvo — je dvojno.

— Tržič. Obrtna zveza za tržiški sodni okraj je imela v nedeljo v gostilni Ruech letni občni zbor. Navzoči obrtniki so soglasno izrazili svoje ogorčenje proti ravnanju meščanske šole Lajovcu, ki je predlagal v seji občinskega odbora, naj se ukine veronauk na obrtno nadaljevalni šoli v Tržiču. Povdarjalo se je, da je ravno ta predmet vajencev v teh zanje tako nevarnih letih najbolj potreben.

— Brezplačna drva za zagrebske reveže. Zagrebski meščanski sindikalni svet je sklenil, da povodom božičnih praznikov preskrbi najrevnejše družine brezplačno z drvmi. Drva pripeljejo brezplačno v hišo.

— Brezsrčna mati. Neznana ženska je v gozdu blizu Mačkovec pri St. Petru popustila svojega 8—10 mesecev starega otroka. Dete je ženskega spola in zdravo.

— Nesreča na Obirju? Avstrijske oblasti poizvedujejo po podpolkovniku avstrijske armade Alfonzu Soyka, ki je že dne 30. oktobra iz Beljaka odšel na Obir in se od tedaj ni več vrnil. Rešilne ekspedicije so ostale brezuspešne.

— Tatvine. Marija Sterle iz Dobrove, 6 krat predkaznovana, je v noči od 15. no-

vembra ukradla ročni voz s 4 kolesi posebnici Tereziji Laznik v Kozarjah št. 30. Voz je bil vreden najmanj 1000 K. — Fran Maček iz Dol. Logatca, že večkrat predkaznovan, je pri trdki Impeks na Vrhniki ukradel večjo množino sena v vrednosti okrog 14.000 K. Dotično seno je prodal raznim trgovcem.

— Vojaske glasbena šola se je osnovala v Vrhu. V šolo se sprejemajo nadarjeni fantje, ki še niso dovršili 18. leta. Pouk je brezplačen in so gojenci tudi z vsem ostalim preskrbljeni kakor vojaki. Šola traja tri leta in se mora vsak gojenec zavzeti, da bo po izučbi služil 6 let pri vojaški godbi. Prednost imajo vojne sirote.

— Milijonski tihotapec — prijet. Kakor poroča »Korrespondenz Wilhelm«, so 15. t. m. zjutraj na dunajskem vzhodnem kolodvoru prijeli 32 letnega trgovca Maksa Königa, rojenega v New-Yorku, ki je ravno hotel stopiti v odhajajoči vlak. Našli so pri njem mnogo neveljanih briljantov v vrednosti več milijonov, katere je hotel König iztihotapati v inozemstvo. Obsojen je bil na globo 14 milijonov kron. Za svojega primeroma kratkega bivanja na Dunaju je nakupil dvajset hiš.

— Zagrebške občinske volitve se bodo vršile sredi decembra t. l.

— Popis volivcev v Zagrebu. Izšel je tiskani volivni imenik mesta Zagreba. Volivce je 25.348.

— Misijonski koledarček za mladino 1922. Letos prvič izšel. Poučna in zabavna vsebina, nalašč za otroke. Lepe zamorske povestice, mešane s slikami, bodo vzbudile v mladih srcih duha požrtvovalnosti, katerega svet danes tako malo pozna — vneto ljubezen do svete vere in za rešitev duš naših črnih, še poganskih bratov. — Starši, učitelji in vzgojitelji, ne morete napraviti otrokom večjega veselja, kot če jim naročite ta lepi novi koledarček! En izvod stane samo 3 K, kdor naroči 12 koledarčkov skupaj, dobi enega povrhu. Oba misijonska koledarčka se dobijo pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 3.

— Cene pridelkom in živini na Hrvatskem. Na Hrvatskem veljajo na debelo te-le povprečne cene: Pšenica 1000—1400 kron, riž 650—1000 kron, ječmen 800—1000 kron, koruza 800—1200 kron, grah 800—1200 kron, krompir 250—400 kron kvintal; bikli 10—30 kron, voli 15—35 kron, krave 8 do 24 kron, junice 12—30 kron, teleta 12—20 kron, svinje debele 38—42 kron, mršave 28—42 kron kilogram žive vage.

— Tatvina na železnici. V vlaku na Zidanem mostu je bila ukradena potniku Benjaminu Herman listnica s 4200 markami in 300 dinarji.

— Organizacija evangelske cerkve v Jugoslaviji. V naši državi je okoli 300.000 pripadnikov avgursko-evangelske (luteranske) cerkve, ki so imeli doslej svoje višje verske oblasti v inozemstvu. Sedaj se bo protestantska cerkev v naši državi samostojno organizirala ter se ustanovila dve škofiji: nemška in slovaška. Protestant-skih senioratov je v Jugoslaviji 10: v Slavoniji 2, v Banatu 2, na Hrvatskem 1, v Sloveniji 1, v Prekmurju 1 in v Bosni 1.

Vsak naročnik naj pridobi vsaj 2 nova!

ZAKONODAJNI ODBOR.

Belgrad, 16. nov. Včeraj se je vršila osma seja zakonodajnega odbora. Poslanec Angelinović je interpeliral zaradi nepopolnosti odbora, ki šteje vsled izključitve komunističnih poslancev namesto 42 samo 83 članov. Predsednik Trifunović je odgovoril, da bo to stvar predložil skupščini.

Nato so prišle v pretres razne uredbe finančnega ministrstva. Sprejet je bil sklep: finančni minister se pooblašča, da z odobrenjem ministrskega sveta z naredbo regulira promet z devizami in valutami. — Na vrsto pridejo pravilniki o priliki marširanja, odtezanja in življenja kron. Posl. Dulibić se pritožuje radi postopanja v Dalmaciji. — Uredba o izenačenju kovanih avstrijskih kron in perperjev s kurzom dinarja ostane v veljavi. — Vzaki naj se predpis, da morajo državne blagajne sprejemati kronске novčance za dinarske po kurzu 1 : 4 in predpis, da se mora železni avstrijski drobiž po 20 vin. sprejemati za 5 dinarskih par. Sprejme se uredba, s katero se odreja nabava drobiža, in uredba, ki predpisuje nabavo državnih novčanic po četrt dinarja v nominalnem znesku 50 milijonov dinarjev radi zamenjave kronskih novčanic po 1, 2 in 10 kron. — Potem se sprejme uredba, ki določa, da novčance po 1 in pol dinarja predstavljajo državni papirnati denar, in predpisuje, da nihče ni dolžan sprejeti več kot 100 dinarjev novčanic po 1 dinar. Vse te uredbe so se danes po 1 dinar. Vse te uredbe so se sprejele končno veljavno.

Nato je prišla na vrsto uredba o posebnih nagradah davčnim uradnikom za izterjane davke. Razvila se je dolga debata, v kateri se je govorilo o n. zadostni plačah uradništva in o korupciji. Končno so z večino glasov sklenili, da naj ostane uredba v veljavi do 1. januarja 1924.

Ljubljanski dogodki.

ljGospod Goslar, predsednik »Jadrana« — užaljen. Iz vrst akademikov: V zadnjem času se je vršilo v zbornici bivšega deželnega dvorca, torej na akademskih tleh, več skupščin akademske omladine. Univerzitetni tajnik dr. Šmalc je izjavil na eni teh skupščin (na drugi), da je le vsakokratno vodstvo skupščine kompetentno podajati v javnosti avtentična poročila o poteku zborovanj. Vsi odbori so se držali tega načela, tudi slovenski časopisje. Le »Jutro« ni hotelo priobčiti nobenega avtentičnega poročila, prinašalo pa je o skupščinah tako tendenciozne, strankarske, mestoma naravnost zlagane vesti, da je bilo ozlovoljeno i dištvo i akademsko oblasstvo, ki je radi tega že grozilo, da ne bo dalo omladini nikdar več zborniščne dvorane na razpolago. Tudi v torek, dne 15. t. m. je prineslo »Jutro« o skupščini z dne 12. t. m. izkrivljeno poročilo. »Novi čas« je reagiral in ugotovil, da je napisal dotično stvarco (»Nov dokument«) preds. »Jadrana«, gospod Goslar, ki hoče v današnjem »Jutru« igrati užaljenega — junaka. Anonimno streljati izza plota, s podpisom užaljeno brisati se — to se pravi: V torek sem pisal drugače, v četrtek drugače, kdo vam bo verjel, gospod? Napadli pa smo gospoda Goslarja zato, ker vamo čisto pozitivno, da je v torek on pisal izkrivljeno anonimno notico »Nov dokument«.

Prav je, da primemo take »junake«, ki si niti ne upajo priznati krivde, malo za kosmata užasa. Sedaj je i za nas — amen! Hlače okradel je nekdo izpred trgovine Friderike Kessler v Kolodvorski ulici. Hlače so bile vredne 350 K. lj Zlomil si je levo roko v Kolinski tovarni strojnik Leopold Štrimpf ter so ga prepelali v dež. bolnico.

Naša društva.

d Odbor Slov. kršč. soc. zveze ima danes ob 20. uri v Jugoslovanski tiskarni sejo. — Podpredsednik.

Štore pri Celju. V zadnji tedenski številki tega lista z dne 10. t. m. smo priobčili med drugim tudi to, da snujemo čitalnico. Nahajamo se torej pridno pri tem delu. Rabimo pa pri tem prepotrebno delu še več moči in podpore, zato pa se danes obračamo do prijateljev in somišljenikov s prošnjo, da bi nam pripomogli na sledeči način: Skoraj vsak ima doma kakšno knjigo, pri marsikomu se knjige valjajo po kolih, tako da ne služijo namenu. Ali bi ne bil ta ali oni toliko dober ter nam tako po možnosti odstopil kako knjigo, jo posodil ali daroval čitalnici? Ker je namen čitalnice služiti v pouk in razvedrilo vsem v okolici, posebno pa še članom J. S. Z., zato upamo, da se bodo tej prošnji vsi blagohotno odzvali. Pobirale se bodo knjige po članih pevskega zbora. Kdor bi pa želel prinesiti sam, pa naj se blagovito zgleda iz trgovini g. Nagliča, kjer se tudi lahko knjige oddajo. — Komur je torej mar preveč kulture in napredke dobre stvari, naj se nekoliko žrtvuje. Bog živi!

Kultura.

k Gledališke igrice. Iz nemščine prev. V. S. — V Ljubljani, 1921. Uprizoritev svobodna. Pričujoča zbirka vsebuje štiri igrice, dve daljši in dve krajši; tri za samo moške vloge eno za mešane. Prva: »Zdravnikov strežnik« nam predstavlja zdravnikovega strežnika, ki se mu slučajno nudi prilika, da nastopa kot zdravnik mesto odsotnega gospodarja. Vse se mu dobro posreži, ne da bi gospodar o tem kaj izvedel. Iz tega nastajajo zelo smešni zapletki, ki se pojasne šele, ko pride gospodar strežnikovi zvižaji na sled. Podobna igra je igra »Eno uro doktor«, vendar s popolnoma drugo vsebino in drugačnimi dvotipi. Kdor se hoče dobro uro zabavati, naj seže po tej igri. Druga igra: »Sveti Janez Evangelist in ropar« predstavlja znano legendo. Lepa vsebina in vzvišena tendenca bosta gotovo pripomogli, da jo bodo naši manjši odri radi proizvajali. Ker nastopajo vse osebe v rimskih tunikah in togah, igrajo to igro lahko tudi ženske. Tretja in četrta igra: »Prevarani hišniki« in »konvencionalne laži« sta kratki igrice, ki lahko služita kot vložek pred večjo igro ali pa med pevsko in glasbeno prireditvijo. Cena 10 K. Dobiva se knjiga v Jugoslovanski knjigarni in prodajni katol. tiskovnega društva (Neman) v Ljubljani.

Bobneti ogenj je otvorilo slovensko kapitalistično glasilo na »Novi Čas«. Komuniste, socialiste pusti pri miru, ker ve, da grozi resna nevarnost krivičnemu in nasilnemu družabnemu redu edino-le od strani krščanskega delavskega pokreta. Ta besnost oboževalcev Mamona, ki se razodeva v boju zoper nas, tvori en sam velik dokaz, da smo na pravi poti. Ali ne priščitite prave poti svojim zapeljanim tovarišem? Pojdite mednje, pridobite jih, pripeljite jih nazaj. Ne eden, dva, trije — vsi uvidimo na delo!

Iz organizacij.

Naše zimsko delo!

Zimski čas je najbolj primeren, da se delo v naših krščanskih organizacijah zopet poživl. Cilj našega delovanja mora biti utrditve naše organizacije na zunan in znotraj. Sestaviti se mora po vseh naših plačilnicah ter skupinah nekaj zimski program. Samo smoteno delo vseh moči bo naši organizaciji in delavstvu ljudstvu koristilo. V prvi vrsti se mora gledati na to, da se poživl društveni shodi ter sestanki, ker sestanki so prvi viri organizacije. Brez rednih sestankov pride organizacija na mrtvo točko. Le tedaj, ako dobijo člani primerno pojasnilo, uvidijo se le, kak vevaležen pomen ima organizacija. Vpeljejo naj se društveni shodi zato, da se člani spoznajo, potrebo pa se mora gojiti krščansko-družabni duh, ljubezen do sotovarišev in končno naj taki sestanki služijo duševnemu stremljenju, napredujočemu delavskemu stanu. Živahna udeležba članov bode, ako bodo ti spoznali smoter in pa naloge organizacije, to močno dvignila.

Razume se, da samo sestanki še ne zadostujejo. Ravno v sedanjem času so nujno potrebne redne seje odborov in zaupnikov. V zvezi s tem naj se vršijo predavanja in razgovori. Pred očmi moramo imeti, da je tovaši dobi jako važno, in moramo računati s tem ter gledati na to, da dobimo čim več izobraženih članov, kateri bodo zmogli voditi ves upravni aparat v plačilnicah in skupinah. Poleg izobraženih članov potrebujemo tudi dobrih in poštenih delavskih voditeljev.

Radikalne besede in fraze ne koristijo nobenemu, narobe, v mnogih slučajih napravijo le veliko zmešnjavo. Zato je predvsem potrebno, da poznamo temelj, na katerem naša kršč. strok. Zveza stoji. Za spoznanje tega služijo od organizacije izdane brošure in časopisi. — Če se na sestankih goji duševna izobrazba, in to z ljubeznijo in požrtvovalnostjo, potem bo organizacija uspešno napredovala. Ampak še le tedaj bo napredovala, če se člani zavedajo, kak velik pomen, smoter in uspeh ima. S tem raste zavednost in zvestoba delavnih članov in stari bodo z novim veseljem novih pristave pridobili ter tako množili število pridnih delavcev. Vse to je za našo krščansko organizacijo neobhodno potrebno in življenjskega pomena.

Delati moramo, da kolikor mogoče novih moči vzgojimo, katere so prežete idealnega in požrtvovalnega duha. Samo na tak način bo nam zagotovljeno, da se važno kršč. socialno podrobno delo vestno izpelje. To velja posebno za upravo naših plačilnic in skupin. Agilne in požrtvovalne člane si pridobiti, to naj bode najvažnejša naloga, to mora biti predpogoj našega društvenega delovanja. Ne smemo misliti, da so potrebni dobri in vestni sodelavci za zunanjo upravo skupin. Poleg tega moramo delati na to, da dobimo mnogo prostovoljnih sodelavcev, ker za nabiranje novih članov se potrebuje nebroj dobrih agitatorjev. Seveda to agitacijsko delo ne smemo prepustiti samo odbornikom in zaupnikom, ampak na mestu bi bilo, da bi se sestavili posebni odseki prostovoljnih članov. Če hočemo to agitacijsko delo uspešno izvršiti, je nujno potrebno, da pridno naberamo naslove. Vsaka skupina bi morala imeti takega materiala dovolj na razpolago. Jasno je, da se za agitacijsko delo enotna pravila ne morejo vpeljati, vse to je odvisno od razmer, katere vladajo v dotičnem kraju. Eno pa je gotovo! Vseposvoda, kjer imamo plačilnice in skupine, je naša sveta dolžnost, vse člane navduševati, da pridno agitirajo za našo strokovno Zvezo! Ako bodo imeli vsi zavedni člani dobro voljo in če bodo goreči pristaji organizacije, bodo prišli k nam vsi neorganizirani in napaka organizirani v naše vrste.

Tovariši na delo! Ponosen mora biti vsaki tovariš na to, da čim več napačno organiziranih ali neorganiziranih tovarišev pripelje v našo krščansko organizacijo. — Torej na delo tovariši! Zimski čas mora naše vrste pomnožiti. Mobilizirajmo vse moči, da se naša organizacija na zunan in znotraj ojači. Pojdimo z veseljem in navdušenjem na delo! Krščansko socialno organizacijsko delo služi naši družini, našemu stanu, ter je v blagor celemu narodu.

Pozabiti pa ne smemo, kar je bilo že zgoraj povedano. Tisk, brošure in časopisje je za organizacijsko delo prevažno orožje. Če hočemo svoj namen doseči, moramo razširjati svoje knjižice, svoje časopise, »Naša Moč« in pa naš dnevnik »Novi Čas«! Pomnite tovariši tole resnico! Kar bomo po svojih organizacijah, na predavanjih, shodih dobrega storili, to nam bo nekrščansko časopisje med tednom skušalo razdreti. Zato organizacija brez razširjenega in močnega tiska ne more napredovati. Naša naloga bodi: Razširjena »Naša Moč«, močan, velik, vpliven, vseposvoda razširjen dnevnik »Novi Čas«! To bomo morali posebno te dni izpeljati. Poskrbeti pa bomo tudi morali, da bo naše časopisje vedno dobro informirano. V ta namen naj

v organizacijah vedno deluje poseben odsek.

Tovariši, na delo za veliko nalogo!

Jugoslov. strok. Zveza.

Seja načetstva JZS se vrši jutri 18. t. m. ob pol 7. uri zvečer v prostorih glavnega tajništva Stari trg št. 2/III. Vsled važnosti seje se prosi sigurno in točno udeležbo.

Tobačni delavec.

Za tobačno delavstvo.

Belgrad, 14. nov. Poslanec Gostinčar je danes in včeraj interveniral pri finančnem ministru v upravi monopolov, ter podla sledeče pismene zahteve glede tobačnega delavstva v Ljubljani:

Gospod minister! — Celokupno delavstvo tobačne tvornice v Ljubljani se nahaja v skrajno težkem gospodarskem položaju. Draginja raste od dneva do dneva. Podražila so se stanovanja za štirikratno. Mast je postala vsled izvoza svinj še enkrat tako draga kakor je bila pred tremi meseci. Od 44 kron za kilogr. je narasla cena na 88 kron. Olje se je podražilo od 44 kron na 76 kron, moka, fižol, jajca, leča, kaša, zelje repa, meso in drva, kakor tudi obleka, se vedno draži.

Z ozirom na vse to, pa se plače oziroma doklade ne dvigajo primerno stroškom, vsled česar trpi delavstvo pomanjkanje. Delavstvo je svojedobno zaprosilo, da se temeljne plače regulirajo tako, da bi znašale toliko dinarjev, kakor znašajo sedaj kron, kakor se je to naredilo pri drugih kategorijah državnih uslužbencev.

Taka prošnja je bila predložena »Upravi monopolov«, ki pa še ni rešena, dasi je zadeva nujna, ker delavstvo pri teh cenah živil z sedanjimi prenikajočimi dohodki ne more izhajati.

Druga kategorija tobačnega delavstva so pa »provizionisti«, to so stari delavci in delavke izven tovarne, ki prejemale določeno provizijo. Ti onemogli ljudje so obsojeni v sedanjih razmerah počasi poginuti lakote, ako se njihovim prošnjam za zvišanje doklad čimpreje ne ugodijo.

Vsled tega si dovoljujem Vas gospod minister uljudno in nujno prositi, da blagovolite čimpreje odrediti, da se plače aktivnega delavstva in provizije provizionistov v tvornici duhana v Ljubljani čimpreje primerno cenam življenjskih potrebščin regulirajo.

Upravi drž. monopolov je podal posl. Gostinčar sledečo zahtevo:

V prilogi si dovoljujem predložiti prošnjo oziroma prepis prošnje tob. delavstva v Ljubljani.

Dovoljujem si prositi upravo monopolov, da vzame vloge v vednost in da blagovoli čimpreje prošnji ugoditi. Potrebna je vsled draginje res velika, delavstvo naj se ne tira do olupa.

Istočasno prosim, da se zvišajo dodatki profisijonistom, da jim ne bode potreba beraciti, kar se bode prav kmalu zgodilo, ako bi se jim ne zvišale doklade primerno tržnim cenam živil.

V nadi, da bode uprava monopolov upoštevala opravljene prošnje in odpo-mogla delavstvu, se priporočam z vsepoštovanjem Jos. Gostinčar, posl.

Usnjari.

Skupina Kranj je imela svoj letni občni zbor v nedeljo 13. nov. Po poročilo o delovanju v minulem letu so prišle na razgovor misli za delo za naprej. — Dosedaj se v Kranju še najbolj gibljejo usnjari, čeprav bi bilo tudi tu še marsikaj želeti.

Isti dan kot splošna krajevna skupina je imela v Kranju svoj sestanek usnjarska zveza. — Odbor usnjarske skupine je poročal o stanju usnjarske organizacije. Posebna točka, ki se je sprožila na tem sestanku, je predmet seje, ki se vrši danes zvečer. Usnjari so na tem sestanku pokazali tako odločnost za nadaljnje delo, kakor jo je ravno med usnjari redko opaziti.

Obema občnima zboroma je prisostvoval zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze.

Delavsko zadružništvo

Skupščine prodajalen L. delavskega konsumnega društva v Ljubljani se vršijo po sledečem redu: V Cerkljah pri Krškem dne 20. novembra takoj po prvi maši v društvenih prostorih. V Semiču 27. novembra takoj po prvi maši. Na skupščinah bo poročal zastopnik centrale, nato bodo pa volitve zaupnikov. Vsi člani se najviljudneje vabijo.

Širite svoj dnevnik „NOVI ČAS“.

Rudar.

Trbovlje. (Pomen in korist dobra delavske organizacije.) Rudarji v večjih premogokopih, kakor Trbovlje, Hrastnik, Zagorje so večinoma organizirani v delavskih organizacijah. Zato pa tudi ravnateljstvo postopa z njimi vsaj nekoliko po človeško. Kakor pa slišimo, vladajo v premogovniku Huda Jama pri Laškem precej drugačne razmere. Sicer je neverjetno, pa vendar se sliši: Ako delavec opusti en sam delavni dan (šifnt), je odpuščen, in ako hoče zopet delati, mora vnovič prositi za delo. Medtem lahko zamudi par delavnih dni. To je sicer neverjetno. Vendar prosimo tovariše delavce, da nam o tem poročajo, da se gospodje nauče, da mora človek s človekom po človeško postopati.

Krivi prerokov je svet poln. Ti kažejo bednemu ljudstvu zmotne cilje in ga vodijo v pravni in gmotni propad.

»Novi Čas« hoče iz temne sedanosti z lučjo krščanske solidarnosti in krščanskega socializma pripeljati človeško družbo do edino pravega cilja: V kraljestvo, v katerem bo vladal med vsemi stanovi mir, ljubezen in sprava ter vsesplošna zadovoljnost. — Tovariši, pobijajmo delovanje krivih prerokov ter delajmo za razširjenje svojega glasila in po njem za razširjenje svojih krščanskih in socialnih načel!

Viničar.

Beda viničarjev je vedno večja. Letošnja suša jim je pobrala še tisto malo pridelkov, ki so jih imeli. Letošnji pridelek bo zadostoval le za par mesecev. In kaj bo potem? To vprašanje je tista mora, ki tlača večino viničarjev. O kakšni nabavi oblike pri viničarju ni misliti, še najpotrebnejše obuvale si komaj nabavi. In otroci, s katerimi so viničarji precej obdarovani, niti ne morejo redno obiskovati šole, ker nimajo potrebne oblike, ne obuvale. Le malo je število opih viničarjev, ki bi jih ne nadlegovala misel — skrb — kaj bo za naprej. Gospoda pa, ki ima po več viničarjev, pa nima nič ljubezni do svojih viničarjev — viničarji so le njih orodje, na račun katerega bogatijo. Plačujejo jih sramotno. Marsikateri je in bo še dobil deset in stotisočake za vino, a da bi se pri tem spomnil tudi viničarja, kateri mu je celo leto delal in garal, pa ni govora. Malo je gospodarjev, ki vidijo v svojem viničarju svojega sobrata in ne kakšnega sužnja. Res je, da kmetije mnogo bolj cenijo delo viničarja, kot pa razna gospoda, ki dela ne pozna, ker tudi brez dela lahko dobro živi. Skrajni čas bi že bil, da bi se na ta ali oni način zboljšal položaj viničarjev, da bi se potrdil viničarski red, da dala vlada večjo vsoto za podporo ubogim in podpre nujno potrebnim viničarjem. Če ima vlada dovolj denarja za razne nepotrebne stvari, bo gotovo še imela par stotisočakov za viničarje, ki so podpre bolj potrebni, kot pa so bili samostojneži, ki so potovali po Srbiji ali pa razna udruženja, ki zborujejo zdaj tu zdaj tam in deloma na državne stroške. Da ni denarja, ta izgovor ne bo več veljal, posebno sedaj ne, ko je bilo za nepotrebno klicanje na orožne vaje potrošenih mnogo težkih milijonov. Če vladni gospodje s svojo politiko zapravijo milijone državnega (ljudskega) denarja in našo državo pri tem spravljajo ob vsak ugled, bi bila pač dolžnost vladne gospode, da misli tudi na svoje revne državljanke. Če pa hočejo, da zgubi ubogo ljudstvo vsako spoštovanje in zaupanje do države oziroma tistih, ki jo vladajo, pa le naj tako nadaljujejo. Uničili bodo najprej sami sebe, oškodovali državo, ogoljufali ljudstvo, za kar pa bodo prej ali slej prejeli zasluženo plačilo. Kajti kaznen ne izostane in Bog tudi nikomur dolžan ne ostane.

A. K. Maribor. Od vlade dovoljeni kredit 40.000 K v podporo revnim viničarjem mariborskega okraja se je v seji dne 3. t. m. od v to svrhu sestavljene komisije naslednje razdelili: po 1000 K so prejeli viničarji oziroma vdove viničarke: Fras, Perk, Cafuta in Mlinarič iz Lajtersperga, Novak in Černoga iz Krčevine, Rozman iz Voska, Knuplež, Bombek in Pečar iz St. Petra, Borovnik iz Bistrice pri Limbušu, Novak A. iz Vrhovega dola, Stauber Iv. iz Frana, Wagner J. iz Grušove, Črnc J. iz Gradiške, Budler J. iz Rožpoha, Klemenčič J. iz Vinarje, Kopic S. iz Dobrenja. — Po 500 K so prejeli: Škorjanc M. in Vobič S. iz Pivole, Kapun iz Voska, Zorjan F. in Zorjan I. iz Partinje, Klampfer J., Rep E. in Grabar I. iz Bistrice pri Limbušu, Majer J. iz St. Ilje, Škrinjar iz Peka, Kukovec A. iz Frana, Šusteršič F. iz Čeršaka, Breg A. iz Cirknice, Knuplež A. iz St. Jurja v Slov. gor., Lorber J. Malne, Šmager L. iz Malne, Krejčič L. iz Gradiške, Rode M. iz Rance, Knechtl A. iz Razvanja, Markez M., Murko A., Kramberger A. iz Sela pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Schautzer P. iz Jelovca pri Kamnici, Mesarič F. in Menhard J. iz Bresternice, Gradišnik K. iz Dragujeve, Milekar B. iz Zg. Sv. Kungote. — 1500 K je prejel Vizjak J. Na Ranci. Razven zgoraj imenovanih je prejelo še tudi nekaj drugih podporo. Zastopnika JSZ v zgoraj omenjeni komisiji sta bila tov. A. Krepek in J. Stabej.

Prometna zveza.

Grosuplje. V nedeljo 13. t. m. se je ustanovila na Grosupljem podružnica Prometne zveze. V odbor so izvoljeni sledeči: Beltram Franc, predsednik, Čemežar Mat., I. podpredsednik, Janežič Franc II. podpredsednik, Kračman Anton, zapisnikar, Marn Janez, namestnik, Ferbežar Franc, blagajnik. Odborniki: Habjan Mihael, Biderman Jakob, Janežič Anton. Podružnica hoče delovati popolnoma v smislu Prom. zveze, ki stoji na stališču svobodnega organiziranja in skupnega nastopa vseh organizacij v vseh stanovskih zadevah. — Predsedstvo.

Nabavljalna zadruga uslužbencev in vpokojencev drž. železnice. Od inšpektorata državnih železnic je prejelo vodstvo »Prometne zveze« sledeče vabilo s prošnjo, naj se objavi članom: Vabilo na ustanovni občni zbor, ki ga bo imela Nabavljalna zadruga uslužbencev in vpokojencev drž. železnic v Sloveniji dne 27. novembra 1921 ob 9. uri v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Volitev predsednika občnemu zboru. 2. Poročilo pripravljalnega odbora o ugodnostih, katere nam daje uprava. 3. Ustanovitev nabavljalne zadruge in končna določitev vsebine družbenih pravil kakor jih predpisuje trgovski zakon. 4. Volitev članov upravnega odbora za poslovno leto 1922. 5. Volitev članov nadzorovalnega odbora za poslovno l. 1922. Udeleženci shoda smejo zastopati službeno zadržane železničarje, in sicer po največ 9 članov. Pooblastila, ki vsebujejo pooblastitelja in pooblaščenca se morajo oddati pred otvoritvijo shoda. Obenem Vas prosimo, da pošljete dne 21. t. m. ob 20. uri na inšpektorat, soba št. 14, tri delegate, ki naj se udeležijo seje s sledečim sporedom: Poročilo pripravljalnega odbora o dosedanjem delovanju. Pretresanje pravil, določitev kandidatne liste za upravni in nadzorovalni odbor, razpored za občni zbor in slučajnosti. — V Ljubljani, dne 16. novembra 1921. Pripravljalni odbor.

Osnutek službenega reda za železničarje.

NAČRT KOALICIJSKEGA ODBORA.

(Dalje.)

Clen XII.

Dolžnost uprave napram uslužbencem, higijenične naprave in ugodnosti.

§ 132. Higijenične naprave. Vsa službena mesta, v katerih mora osebje po dovršeni predpisani službi počivati (odmoršišča) izven domače postaje, morajo biti sledeče urejene: 1. Odmorišča morajo biti tako urejena, da ima vsak uslužbenec po predpisanim turnusu svojo oddaljeno sobo, v kateri lahko počiva brez vsake ovire. 2. Vsaka soba mora imeti: po eno posteljo z žično mrežo, mehko blazino, podglavnik, dve platneni rjuhi, zimsko in letno odejo, posteljni predložnik, nočno omaro s posodo, umivalnik, milo in brisalke, stensko zrcalo, glavnik, krtačo za obleko, mizo, sto; peč ali centralno kurjavo, omaro za obleko in razsvetljavo. 3. Urejeno kopalno sobo (vodna kopel, banja, parna kopel in tušna kopel). 4. Umivalno sobo z umivalnikom in stenskim zrcalom. 5. Kuhinja s potrebnim kurjavo. 6. Moderno urejena stranišča. 7. Za one, kateri po turnusu rabijo posteljo, se premenjajo rjuhe in brisalke tedensko. Sobe, katere postelje so od več oseb rabljene, se morajo rjuhe in brisalke po vsaki uporabi s svežimi nadomestiti. 8. V manjših (srednjih) postajah, v katerih se strojno ali vlakovno osebje menja ali v katerih je strojno osebje po turnusu udeljeno za potiskanje vlakov, morajo biti odmoršišča v smislu po točkah 1 do 7 urejena (glej točko 11). 9. Vse kurilnice in postaje, v katerih opravlja službo po turnusu udeljeno osebje, morajo biti urejene spalne sobe, da lahko osebje, katero ima vlakovno pravico, isti čas počiva, ter tudi ono osebje, katero je bilo potem obvestilica poklicano v službo, ali vsled odpovedi vlaka iz ene na drugo številko (traso) ali pa v slučajih iz različnih razlogov nastalih zamud, lahko počiva. 10. Vse kurilnice, postaje, delavnice in skladišča itd. morajo biti urejena: a) s posebnimi lokali za shrambo obleke z omarami, tako, da se osebje pred nastopom v delo preobleče. Vsaka omara mora imeti ključavnico, katere ključ hrani dotični, kateremu je omara dodeljena. Kot nadzorstvo tega lokala mora biti zanesljiva oseba, katere jamec in pazi, da se ne izvršijo tatvine. b) z umivalnim in kopalnim lokalom v bližini delavnice ter morajo biti na razpolago vsemu osebju. c) vse osebje pod točko a) mora dobiti tedensko milo in brisačo. 11. Vsi omenjeni lokali morajo biti zdravstvenih oziroma higijenično opremljeni biti ter v to svrhu dodeljeno osebje, katero redno posluje za nadzorstvo in čiščenje. Predstojniki službenih mest, katerim so odmoršišča ter vsi ome-

njeni lokali v njihovem delokrogu odrejeni, so odgovorni za red in čistost. V slučaju zanemarjenja spadajo pod disciplinarne preiskave.

§ 133. a) V vseh postajah, kurilnicah, delavnicah, skladiščih in progovnih sekcijah itd. se morajo nahajati skrinjice z zdravniškimi potrebščinami (medikamente) in nosilnicami za prvo pomoč v slučaju nezgode. b) V vseh večjih postajah se morajo nahajati sanitetni vozovi s tozadevnimi predpisanimi sanitetnimi pripravami. c) Vsa službena mesta morajo na službeni deski označiti zdravnike, kateri imajo po turnusu inšpekcijo, da se jih lahko v slučaju nezgode takoj pozove (štev. telefona), kateremu pozivu se morajo tudi takoj odzvati. d) Vsi uslužbenci brez izjeme morajo biti izveščani za prvo pomoč v slučaju nezgode. V to svrhu se morajo mesečno redno vršiti predavanja poleg zdravnika.

§ 134. a) Vse osebje mora biti radi zdravstvenih ozirov (nalezljive bolezni) letno zdravniško preiskano, v katerih slučajih se mora uslužbencem preskrbeti zdravilišča (toplice itd.) v tu ali inozemstvu. b) Tozadevno je dolžno ministrstvo s obratoma z zdraviliškim vodstvom v tu ali inozemstvu pogodbe sklepati.

Poselska zveza.

Seja »Poselske zveze« se vrši jutri v petek ob 8. uri zvečer v prostorih JSZ, Stari trg 2/I. Pozivljejo se vse odbornice, da se seje polnoštevilno udeležijo. — Predsednica.

Raznoterosti.

r Dovršene hiše na potu na Francosko. »Münchner Nachrichten« poročajo, da je že 27. m. m. poslala bavarska stavbinska družba za gradbo lesenih hiš prvo hišo, določeno za prenovalno uničene francoske pokrajine v Chaulnes v departementu Somme. Hiša je v vseh delih popolnoma dodelana ter jo je treba samo sestaviti. Delo je trajalo 14 dni. Sestavo bo vodil monter bavarske stavbinske družbe.

r Bela in Berta. Škotski gardni bataljon, ki se je tudi bojeval na Francoskem, je leta 1914 vjel dve kravi, katerima so dali imeni Bela in Berta. Vso vojno sta preskrbovali batalion z mlekom in šli z njim v Nemčijo, ko je bilo sklenjeno premirje. Ob povratku v London je garda defilirala v »magovalnem pobodu mimo kralja, v sprevodu pa ste bili tudi Bela in Berta. Za ves denar angleške banke ju vojaki bataljona ne prodajo, vsaj tako pravijo.

Uradnik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Izdajatelj konzorcij »Novega časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

TONE MALGAJ

Pleskar in ličar LJUBLJANA Kolodvorska ul. 6

ANTON KUNSTER
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4

pr. poroča svo o veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

Gospodarska zveza, Ljubljana

Mesni oddetek:

vsakovrstni mesni izdelki
salame, šunke, mast
po najnižjih dnevnih cenah.

Moderna hladilnica.

Kupuje živo in zaklano živino.

Vsak zaveden krščanski socialac je član

I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani.

Skupno število prodajaln 37.

Vse potrebščine kupujte samo v konsumnih prodajalnah, kjer dobite vedno najboljše in najcenejše blago; pridobivajte nove člane in jih prigrasujte v prodajalnah!

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge članov in jih obrestuje po 5%.

Kdor kupuje v konsumu, nosi dobiček sebi!